Leto LXX | Štev. 232 a | V Ljubljani, v petek, 9. oktobra 1942-XX | Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini | Prezzo — Cena L 0.80

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bollettino No 865

Limitata attività in Egitto

Un velivolo nemico distrutto

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Limitata attività terrestre e aerea sul fronte dell'Egitto.

Durante un incursione effettuata su Tobruk un velivolo nemico colpito dall difesa contraerea precipitava al suolo nel pressi di Bardia.

Vojno poročilo št. 865

Omejeno delovanje v Egiptu

Sovražno letalo sestreljeno

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Omejeno kopensko in letalsko delovanje na egiptovskem bojišču.

Med napadom na Tobruk je v bližini Bardije treščilo na tla sovražno letalo, ki ga je zadela protiletalska obramba.

Odlikovani častniki

Afriško bojišče, 8. okt. AS. Hitler je podelil železni križec drugega razreda generalu Vittoriju Palma in polkovniku Aldu Rossiju. Železni križec prvega razreda je dobil podpolkovnik Mario Revetria.

Novi boji v Kavkazu in Stalingradu

Severno od Stalingrada je bilo več sovražnih sil uničenih — Živahno letalsko delovanje — Štirje angleški parniki potopljeni, dva poškodovana

Hitlerjev glavni stan, 8. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V Kavkazu so bili sovražni napadi odbiti in lastni napadalni klini proti zagrizenemu odporu so bili podaljšani.

Tudi v Stalingradu je moral sovražnik v težkem boju izprazniti nadaljnje ozemlje. Severnozahodno od mesta so bile v dva dela razcepljene obkoljene sovražne sile uničene. Močne nemške letalske sile in romunska letala so z dobrim učinkom posegala v kopenske boje. Druge letalske skupine so zopet podnevi in ponoči bombardirale važne prometne vozne in preskrbovalne prometne naprave ob vzhodni Volgi ter ob Kaspiškem morju.

Na odseku zahodno od Kaluge so nemške čete v nenadnem napadu zasedle neko sovjetsko višinsko postojanko ter se tam utrdile za obrambo. Pri krajevnih napadih je bilo razbitih mnogo vojnih naprav.

Južno od Ladoškega jezera je bil sovražnik vržen iz dobro zgrajenih gozdnih postojank. Protinapadi na novo pridobljeno postojanko so se ponesrečili. Sovražnikovi poskusi vdreti čez Nevo so izpodleteli ob očinkovitem topniškem ognju in nadaljevali so se letalski napadi na važne sovjetske proge na severnem odseku.

Zahodno od zaliva Kandalakša in na laponskem bojišču je bilo v bližinskem boju pri napadih zavzetih več sovražnih oporišč.

V noči na 7. oktober so hitri čolni odjadrali proti angleški obali in na več mestih napadli sovražne spremljave ter potopili 4 trgovske ladje z 11.500 tonami, eno stražno ladjo ter s torpedi poškodovali dva nadaljna parnika in zaradi močne obrambe se ni moglo opaziti, če sta se potopila.

Na južni angleški obali so lahka bojna letala podnevi napadla vojaške cilje in vojaško važne naprave.

Velik pomen Malgobeka

Položaj na vzhodu — Vedno večji italijanski delež pri bojih

Berlin, 8. oktobra. AS. V uradnih berlinskih krogih v zvezi z zadnjimi vojaškimi dogodki poudarjajo velik pomen mesta Malgobek, ki so ga nemške čete z naskokom zavzele. Mesto leži okoli 30 km južno od Mozdoka in spada že v petrolejsko pokrajino Groznij. Pri izkoriščanju petroleja v tej pokrajini so boljševiki napeljali velik petrolejski vod iz Malgobeka v Mozdok. Stolpi za vrtanje, tovarne za destiliranje nafte, razne druge tovarne, črpalke itd. dajejo mestu poseben značaj. Skoro vseh 11.000 prebivalcev Malgobeka je zaposlenih v petrolejski industriji. Prvič so začeli vrtati v tej pokrajini leta 1927 in že 1934 so dobili 206.800 ton petroleja, kar se je leta 1938 pomnožilo na 961.100 ton. Tamkajšnja nafta ima velik odstotek parafina. Izguba tega vrelca je za Sovjete zelo trd udarec. Kar se tiče Stalingrada, je vojaški govornik v Wilhemstrasse sporočil, da so bili na severu doseženi novi uspehi. Tukaj je velika tovarna za traktorje, ki je pred vojno predstavljala 27% celotne izdelave traktorjev v Sovjetski Zvezi in je imela najmodernejše industrijske naprave. Pozneje je bila spremenjena v veliko tovarno za tanke, po nemških napadih pa je postala mogočna utrdba. Vsled neprestanega bombardiranja je danes le še kup podrtin, med katerimi se Sovjeti še obupno bijejo. 6. oktobra so Nemci bombardirali boljševiška letališča vzhodno od Stalingrada. Z nenadnimi strmoglavimi poleti so med drugim poškodovali letala na letališču. Mnogo sovražnih strojev je bilo uničenih ali onesposobljenih. Lovska letala so iz nižine obstreljevala letališča. V bencinskih skladiščih so nastali veliki požari. Vsa nemška letala so se vrnila. Na bojišču pri Donu so italijanske, romunske in madžarske čete učinkovito odbile sovražne poskuse prehoda čez reko.

Boljševiki bi s temi napadi radi olajšali bojišče pri Stalingradu. Z ozirom na to so dobili krajevni boji na donskem bojišču velik pomen. Boljševiki bi radi z velikimi silami vdrli v postojanke, ki jih drže italijanske, romunske in madžarske čete, pa so bili vedno krvavo odbiti. Na vojaškem viru se potrjuje, da so 4. oktobra nemške in zavezniške letalske skupine blizu Voroneža nastopile v raznih akcijah. Nemški, italijanski in madžarski ogledniki so ugotovili boljševiške priprave za napad in nemška bojna letala so se takoj dvignila ter silovito napadla sovražnika. Tako je bil napad onesposobljen, preden se je začel. Nemška bojna letala so spremljali madžarski in hrvatski lovci. Iz bojev na Kavkazu se je izvedelo, da so Nemci severno od Tuapse v tesnem sodelovanju z letalstvom napadli znatne sovjetske sile v zelo trdih bojih. Nato so zasledovali bežečega sovražnika ter zavzeli druge postojanke. Razni boljševiški protinapadi so bili takoj odbiti. Tudi ob Tereku so po zavzetju Malgobeka nemške skupine takoj napredovale v sovražni pokrajini in zavzele važne točke, utrjene in posejane z minami. Nad Kavkazom je nemško letalstvo sestrelilo devet sovražnih strojev.

Novi odmevi Grossijevega uspeha

Grossi v domovini povišan, od Hitlerja odlikovan

Rim, 8. oktobra. AS. S kraljevim odlokom, ki bo izdan v kratkem, je fregatni kapitan Enzo Grossi bil zaradi vojnih zaslug povišan v kapitana bojne ladje.

Hitlerjev glavni stan, 8. oktobra. AS. Hitler je danes povelnika italijanske podmornice »Barbarigo«, Enza Grossija odlikoval z viteškim križem reda železnega križa.

V berlinskih krogih poudarjajo, da je s tem dejanjem Hitler hotel izreči zahvalo in priznanje vsega nemškega naroda za junaško in slavno dejanje, ki ga je storil italijanski povelnik, ko je v noči na 6. oktober potopil ameriško bojno ladjo vrste »Mississipi«.

Tokio, 8. oktobra. AS. Japonski tisk daje največji poudarek novici o potopitvi ameriške oklepnice vrste »Mississipi« po podmornici »Barbarigo«. Listi prinašajo fotografije te italijanske podmornice ter pišejo o globokem zadoščenju, ki ga je ta novi veliki uspeh povelnika Grossija vzbudil v Italiji. Poudarjajo tudi radost, s katero so novico o zmagovitem nastopu italijanske podmornice sprejeli po vsej Japonski.

Sofija, 8. oktobra. AS. Posebno poročilo o potopitvi neke velike ameriške oklepnice vrste »Mississipi« prinašajo z velikim poudarkom vsi bolgarski listi, ki izrekajo zelo živo občudovanje za drzna, zmagovita dejanja italijanske mornarice, ki zadaja najhujše udarce sovražniku celo po najbolj oddaljenih morjih. Listi prinašajo velike slike povelnika Enza Grossija ter ameriške ladje, ki se je potopila.

Tajnik stranke v Hitlerjevem glavnem stanu

Hitlerjev glavni stan, 8. okt. AS. Hitler je včeraj sprejel tajnika narodne fašistovske stranke Alda Vidussonija in je z njim imel dolg, prisrčen pogovor. Posvet, ki sta se ga udeležila tudi vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil maršal Keitel ter ravnatelj glavne pisarne pri narodnosocialistični stranki, državni vodja Woermann, je bil ob koncu potovanja po bojišču, med katerim je italijanski gost obiskal italijanske čete, ki nastopajo na vzhodu.

München, 8. okt. AS. Eksc. Vidussoni, tajnik fašistovske stranke, je snoči priletel na münchensko letališče, ki je bilo okrašeno z italijanskimi in nemškimi zastavami. Častno stražo ob njegovem prihodu so imeli oddelki mladih Hitlerjevcev z godbo in pa stotnija SS-oddelkov. Odličnega italijanskega gosta so sprejeli okrožni vodja Gessler, bavarski ministrski predsednik Siebert, münchenski župan in zastopnik državnega namestnika generala von Eppa. Z italijanske strani so bili navzoči generalni konzul Petrucci in druge osebnosti. Po pozdravu z zastopniki oblasti je Eksc. Vidussoni v spremstvu državnega vodja Bormanna in skupinskega poveljnika SS-oddelkov ter Hitlerjevega pribočnika Schauba pregledal častno četo. Nato je krenil v hotel, kjer bo med svojim obiskom prebival kot gost državnega vodje Bormanna, ki se je z njim vred vrnil z vzhodnega bojišča. Eksc. Vidussoni bo obiskal spomenike in ustanove narodnega socializma v Münchenu.

Monakovo, 8. oktobra. AS. Bavarski gauleiter je priredil slavnostno kosilo v čast Tajniku fašistovske stranke Vidussoniju, na katerem so bili govori, polni skupne odločnosti italijanskega in nemškega naroda za dosego zmage. Nato je bil sprejem, ki so se ga udeležile tudi visoke bavarske osebnosti ter zastopniki krajevnih nemških in italijanskih organizacij.

Bitka podmornic

Mesec september je pomenil za podmorniški boj vrhunec podjetij za tekoče leto. Ta vrhunec se težko doseže in je zlasti v tem letnem času neugoden za velike pomorske bitke ter za zasedo po oceanih, ki jih vznemirjajo zadnje poletne in prve zimske nevihte.

Zanimivo je predvsem, da smo največ podatkov o bitkah na raznih morjih dobili iz angleškega in ameriškega vira. Seveda niso oni javljali svojih izgub, marveč so le zatrjevali, da mornarice osi uporabljajo novo in strašno orožje, ki je pogubno za konvoje in za posamezne ladje, ki se niso mogle poslužiti izkustev preteklosti, da se obranijo napada. Dočim ostaja v veljavi splošno navodilo, da se napadi podmornic izpopolnjujejo z letalskimi napadi, tako da je odstotek potopitev čedalje večji in se obenem dosežejo večji uspehi pri razbijanju konvojev, je treba upoštevati, da je Nemčija ojačila svoj način za napade z eskadrami podmornic.

Konvoj, ki ga napada samo ena v zasedi čakajoča podmornica, ima lahko srečo, da se v posameznem boju lahko brani. Spremstvo je vedno mnogoštevilno in velika množica globinskih bomb lahko zadene in izloči iz boja napadalca. Po sistemu uporabe istočasno več podmornic se ne more več ugotoviti smer, iz katere je prišel torpedo in se ne da več določiti položaj napadalca; razni torpedi, ki prihajajo iz raznih smeri, lahko izzovejo samo zmešnjavo v spremstvu, ki ne ve, s katere strani je treba izvesti protinapad. Razen tega je treba jemati v obzir zlasti pri konvojih, ki so bližji obali, da izvršujejo napad tudi lahke torpedovke slične brzim čolnom ter druga najmodernejša sredstva osnih mornaric. Ta taktika ne povzroča samo zmešnjave zaradi predrznosti in brzine napada, marveč je združena tudi s težkočo obrambe, ki često ne sme streljati, da ne bi zadela lastnih ladij, med katere se je napadalcu uspelo skriti.

Ako dodamo k temu še novi torpedo, ki ga po besedah angleških tehnikov uporabljajo Nemci, to je torpedo, ki se giblje koncentrično, se lahko pojasnijo strašne izgube, ki so zadele osobito Američane kot novince v borbi. Slednji so mislili, da bodo lahko organizirali izvrstno varnost v Severnih morjih za konvoje, ki imajo tudi večje ladje.

Problemi, ki so nastali iz teh odkritij, so težki. Ako se normalnemu torpedu vse ladje konvoja z relativno lahkoto izognejo, ker se cilj torpeda lahko predvideva, je torpedo s krožnim gibom še neznanka za napadene ladje. Vrhu tega je težkoča za druge ladje konvoja vedno večja, ako se kaki ladji posreči umakniti se izstrelku. Pri takem gibanju namreč ostale ladje ne morejo videti brazde, ki jo dela torpedo in jim je tedaj nemogoče izogniti se gotovosti, da ne bi zadele druga ob drugo.

Zima predstavlja tedaj za zaveznike nove nevarnosti, kajti ne bodo se mogli več posluževati severnih potov, ki so postale preveč nevarne zaradi ledu. Morale se bodo približati sovražnim oporiščam in s tem tudi njihovi zasedi. Ne zadostuje samo računati na to, da dajejo dalše noči večjo možnost izogniti se napadom. Znano je, da tema mnogo bolj koristi napadalcu, ki si lahko izbere kraj in čas spopada, česar vsega napadenec ne more. Tako se za prihodnjo zimo predvideva še več potopitev ladij, zlasti zaradi novih torpednih tipov.

To je osnovni razlog, zakaj se vojaška poveljstva Združenih držav upirajo pošiljanju vojakov v Evropo. Če pa se nadejajo, da bodo lahko pošiljali ljudi v Avstralijo, v Indijo ali kam drugam, bodo videli, da se osne podmornice niso omejile v svoji akciji. Ne bodo samo japonske podmornice delale velikih vrzeli v sovražnih konvojih, marveč jim bodo pri teh podvigih pomagale osne podmornice, ki delujejo v popolnem skladu s skupnimi nameni.

ARU

Nova vez med Italijo in Bolgarijo

Rim, 8. okt. AS. Včeraj sta v palači Chigi Eksc. grof Galeazzo Ciano ter bolgarski minister za industrijo in delo, eksc. Zaharijev podpisala sporazum med Italijo (tudi v imenu Albanije) in Bolgarijo, ki se nanaša na cestno zvezo med pristaniščema Drač in Bar ter Sofijo in Ruščukom.

Duce sprejel Zaharijeva

Rim, 8. okt. AS. Duce je sprejel bolgarskega ministra za trgovino, industrijo in delo dr. Nikola Zaharijeva, ki mu ga je predstavil minister Riccardi. Duce ga je obdržal pri sebi v dolgem in prisrčnem pogovoru, v katerem je med drugim izrekel živo zadovoljstvo za uspehe, ki so jih dosegli pri posvetovanjih te dni. Z zadoščenjem je vzel na znanje, da so pogajanja potekala v duhu zgodovinskega prijateljstva, ki veže Bolgarijo z Italijo.

Milan, 8. okt. AS. Na poti iz Rima je prispel danes zjutraj bolgarski trgovinski minister v Milan. Minister je obiskal osrednji sedež družbe za kemične izdelke Montecatini ter glavne tekstilne industrije. Nocoj se vrne v Bolgarijo.

Nov načelnik hrvatskega glavnega stana

Zagreb, 8. okt. AS. Uradno poročajo, da je bil pehotni general Vladimir Laksa, načelnik hrvaškega glavnega stana, razrešen svoje dolžnosti, ker je dosegel pravico za upokojitev. Poglavnik je nato imenoval za načelnika glavnega stana ter za poveljnika Poglavnikovega glavnega stana generala Prpića. General Prpić je doma v Liki ter je star 45 let.

Minister Pareschi prispel v Monakovo

Monakovo, 8. oktobra. AS. V Monakovo je prispel italijanski poljedelski minister Pareschi. Na kolodvoru so ga sprejeli italijanski generalni konzul, podtajnik pri nemškem kmetijskem ministrstvu Backe ter druge visoke osebnosti. Italijanski minister se je pogovarjal z nemškim državnim kmetijskim podtajnikom o ureditvi italijansko-nemške izmenjave.

Z mednarodnega kongresa znanstvenikov, ki ga je priredila Italijanska družba za znanost v vseučiliškem mestu Rimu: Duce govori

Vrzel med »zavezniki«

Stockholm, 8. okt. AS. Angleški tisk je začel znova zahtevati ustanovitev vrhovnega medzavezniškega poveljstva. »Daily Mail« zahteva, da zavezniki ne smejo sodelovati v popolni skladnosti samo na vojaškem, marveč tudi na političnem in gospodarskem polju. V Londonu so tudi natisnili knjigo, ki se bavi s sodelovanjem zavezniških narodov ter priporočinja, da je pri tem sodelovanju še velika vrzel, če se pomisli, da Združene države še niso formalno pristopile k angleško-sovjetski zvezi, kajti za Amerikance je ta pristop vprašanje, ki bi ga raje rešili po vojni.

Boji na Salomonskih otokih

Šanghaj, 8. okt. AS. Japonske čete se neprestano izkrcujejo na Salomonskem otočju. Izkrcanje izdatno podpirata vojna mornarica in letalstvo. Velike količine čet in preskrbe so prišle zlasti v severnozahodno pokrajino otoka Guadalcana. V ponedeljek so se Japonci tudi izkrcali v zalivu Viru, kjer so se močno utrdili.

Otvoritev novega okrevališča za vojake

Ljubljana, 9. oktobra.

Tiskovni odsek Zveze Fašijev sporoča:

Včeraj, dne 8. oktobra ob 9 se je izvršila otvoritev okrevališča na postaji za vojake, ki potujejo skozi Ljubljano.

Zvezni tajnik se je zahvalil za udeležbo pri slavnosti, ki se je izvršila po slovesnem vojaškem obredu, Eksc. Gen. Robottiju, Viceprefektu Davidu kot predstavniku Eksc. Vis. Komisarja in drugim zastopnikom oblasti.

Tovarišice ženskega fašija, ki so skrbno organizirale razdelitev daril, so poklonile bojevnikom košarice s slaščicami, cigaretami, dopisnicami in časopisi ter pridružile temu darilcu tople besede tovariške prisrčnosti.

Važnost tega novega dokaza fašistične vzajemnosti je izrednega pomena ne samo ker kaže pobudo v korist bojevnikov marveč predvsem zaradi tega, ker uresničuje s posebnim poudarkom tesno povezanost v tej predniji črti boreči se proti četništvu in izdajstvu. Bolj kakor kdaj koli potrebujejo vojaki, ki odhajajo ali pa se vračajo s težkih akcij na tem živčnem odseku, trdne točke tolažbe in gostoljublja, da si vsaj za nekoliko ur odpočijejo trudno telo in raztresejo izmučenega duha.

Ljubljana se pripravlja, kakor že v mnogo drugih prilikah, obdariti vse skozi mesto potujoče vojake z ono tovariško gostoljubnostjo, ki označuje vsako njeno pobudo za materialno in duhovno pomoč bojevnikom.

Krstna predstava Gregorinovega »Oče naš«

V sredo je bila krstna predstava Gregorinovega Očenaša v naši Drami, kar je bilo spričo takim snovem nenaklonjenega časa in običaja tvegana zadeva. Toda kdor se je udeležil včerajšnje premijere, je moral pritrditi, da je v celoti uspela. Uprava gledališča se je zelo potrudila, da je delo postavila z ljubeznijo in resnostjo ter v dobri zasedbi na oder, občinstvo pa, tudi tisto, ki je morda z nezaupanjem pričakovalo krstne predstave nenavadnega motiva, je odhajalo z občutkom, da je Gregorin podal s svojim ciklom močne odrske podobe iz domačega življenja, vredne, da si jih ogleda tudi oni, ki se je morda že odvadil moliti lepo Gospodovo molitev, kajti — tudi notranjim zahtevkom dramatske umetnosti je bilo zadoščeno. Tako moremo z veseljem zabeležiti, da je prišla na reprezentantni oder drama, ki pomeni zmago domačega dela, poleg tega pa je tudi delo, katerega gledanja moramo samo priporočati s stališča našega svetovnega nazora.

Gregorinova dramatika po svoji osnovi ne poteka iz starih misterijev in srednjeveških cerkvenih iger, kjer nastopajo razni personificirani simboli v alegorijah in sanjskih vizijah, temveč je njegova umetnost v bistvu — **naturalistična in psihološka**, taka kakor je pognala na pr. iz Hauptmannovega naturalizma, ko se je razcvela z »Hanice potjo v nebesa« v romantiko z naturalistično osnovo. V naši slovenski književnosti je ta tip najdosledneje in najmočneje uveljavil Stanko Majcen s svojo otroško ekspresionistično igro »Dediči nebeškega kraljestva«, ki bi že zdavnaj zaslužila odrsko vprizoritev tudi v našem gledališču. Tako osnovo so imele tudi druge Gregorinove drame, njegovi pasijoni, ki so bili ilustracija realiziranih svetopisemskih dogodkov, pa so bili le po glavni osebi in njegovi besedi pridvignjeni v idealistične sfere. Tako njegova odrska podoba popolnoma ustreza likovni umetnosti kakšnega Füricha, ter ukusu širokih množic, kakor se kaže po naših cerkvah v freskah idealiziranega realizma. Takšen je tudi njegov »Oče naš«. Prvo uvodno sliko Jezusa na Gori nam pokaže kot ilustracijo čtiva iz **zgodb svetega pisma**, ko Jezus uči ljudi moliti in jim obljubi, da bo ostal med njimi do konca sveta. In nato nam pokaže v 7 podobah to Jezusovo bivanje med nami, ko beseda iz svetega pisma postajo meso. V sedem domov nas popelje, v vsakem nam odkrije po eno dramo, kos življenja, ki ga njegov naturalistični naravni tek žene v propast in tragiko, pa ga **beseda božja iz pisma**, ali pa **govorjena po Znancu**, preokrene tako, da duh premaga snov, da človek dobi moč vzdržati pritisk stiske, ki udarja na njegovo srce. Tako vsaka njegova podoba sestoji iz dveh prvin: iz polnoživljenjske naturalistične podobe človeške stiske in bede, ki bi človeka uničila, in iz — vere, ki ga ohranja. Tedaj, ko se nastopajoči človek zave Boga, se razvojna linija namesto nujno navzdol, dvigne iz duha navzgor ter se zaključi v **idejnem svetu**: misel nadvlada snov, Življenje kloni pred Besedo. Tako sta tu dve sili, ki si nasprotujeta kot nujnost in hotenje, kot primarna težnja in nasilje, toda — tako bi sodil naturalist, ki veruje samo v naravo, pravi realist pa veruje tudi v duha, **ki urejuje svet.**

Ta nasilna preokrenitev dejanja se lahko razume tudi kot hotenje pokazati podobo življenja kakršna **bi morala biti**, da bi bila v skladu z Besedo iz pisma. Sedem takih podob je pokazal Gregorin, toda v njegovo dobro moramo šteti, da ginjenost teh podob ni izvirala iz papirnatih in bledih slik, temveč ravno iz prepričevalnosti podobe in njenega realizma. Prizor materinega umiranja ob 11 otrokih, ki je bil morda najbolj ginljiv, je bila močna dramatična podoba, kakor se tolikokrat in tolikrat ponavlja po naših hišah in tudi tako konča z — vdanostjo v Boga. Med najbolj posrečene prizore moramo šteti drugo podobo »Pridi k nam Tvoje kraljestvo«, kjer je s spretno roko natrpal v majhno podeželsko gostilno z elektriko nabito socialno stanje današnje dobe, ki stoji pred izbruhom vseh strasti! Pepelnična scena z zavrženo materjo je prav tako močno odjeknila v srcih gledalcev kakor topla in živahna velikonočna podoba ob odločitvi bogoslovca. Nekatere podobe so bile seveda slabše od drugih, najbledejša se mi je zdela zadnja ob slepem igralcu, dasi je zaključek sam efekten. K efektu je pripomogla tudi ginjenost zgodb samih po sebi: saj človek tako sočustvuje s človekom v stiski in bedi, še bolj pa, ko vidi Znanca, ki tolaži obupajoče in opravlja dela največje krščanske ljubezni. Tako te podobe, katerih vsebine ne bomo navajali, vodijo bolj zgovorno kot vsak govornik, k življenju, kakor ga uči Beseda, učlovečena v Znancu, na katerega tolikokrat pozabljamo pa stoji sredi med nami s svojim evangeljem in molitvijo.

Vprizoritev sama je samo vnovič pokazala, kako zelo odrski človek je Gregorin tudi kot pisatelj in seveda še bolj kot režiser. Ze igro je postavil v cerkveno leto, polno slikovitih efektov, kar je še bolj povečala odrski efekt, ki je prišel do polne veljave z vsemi odrskimi pripomočki, kakor so grmenje, zvonenje, procesije, obhajilo, godba petje itd. Vse je usmerjeno v odrski efekt, ki ga je tudi dosegel v polni meri.

Ves prostor je bil postavljen realistično, kakor je tudi slog drame, potek sam pa izredno razgiban.

Režiral je pisatelj sam, ki je postavil tudi Kristusa v prvem in zadnjem prizoru, vmes pa Znanca z Njegovim likom, toda v »civilu« kot enega izmed nas, ki govori z besedami iz pisma. Tako je lepo neprisilno rešil pričujočnost božjo med nami v vseh dneh leta — do konca sveta. Nadaljne vloge so bile v rokah najboljših moči gledališča, posebno mlajših, ki so se v njih lepo uveljavili, v kolikor se pač da v kratkih »enodejankah«. Svoje močne like so dali Marija Vera s starko v I. in V. prizoru. Ga. Ukmarjeva z zavrženo nezakonsko materjo, ga. Kraljeva z delavčevo ženo, ali pa Razbergerjeva kot cerkovnikova najstarejša hči, ga. Gabrijelčičeva kot gostilničarka in ga. Levarjeva kot mlada dijakinja ter druge v manj vidnih vlogah. Moški so dali nekaj močnih odrskih likov, kot oba Skrbinška, Vladimir zlasti z beračem, Bratina, Plut, Potokar itd., med mlajšimi zlasti Verodnik in Brezigar, dalje Košič, Raztresen in drugi, saj je nastopal skoraj ves ansambl, ki je pripomogel z voljo in ljubeznijo do uspeha.

Gregorinov Oče naš pomeni gotovo uspeh v Drami, kateremu moramo pisatelju, igralcu in režiserju Edvardu Gregorinu samo čestitati. Tudi občinstvo mu je z odobravanjem izražalo svoje zadovoljstvo.

Komunistična »osvobodilna fronta« je zadnji čas zopet zabrenkala na jugoslovansko struno. Slovenci, ne dajte se zapeljati od protinarodnih komunistov! Naš največji sovražnik je komunizem

Atentat na g. Kukoviča

Ljubljana, 8. oktobra.

Danes ob pol osmih zjutraj je plačan komunistični morilec streljal v Medvedovi ulici na policijskega komisarja g. Kazimirja Kukoviča. G. Kukoviča sta zadela dva strela. Eden ga je oplazil po glavi, drugi pa je zadel levo stran prsnega koša. G. Kukoviča je pripeljal reševalni avto v bolnišnico, kjer so mu takoj nudili zdravniško pomoč. Ce ne nastanejo kakšne nepredvidene komplikacije, njegovo stanje ni nevarno. G. Kukovič je eden mlajših in najbolj vestnih uradnikov na policiji. Komunistični morilci so ga zasledovali že dalj časa, in tudi krogla, ki je nedavno zadela g. Habjana, je bila po splošnem mnenju namenjena g. Kukoviču.

G. Kukoviču želi vsa poštena Ljubljana skorajšnjega okrevanja!

Samomori med partizani

Novo mesto, 8. oktobra.

Obup nad uspehom vse bolj in bolj prevzema partizanske voditelje. Nekateri sedaj že segajo po skrajnem sredstvu, da ne bi padli v roke pravice: po samomoru. Iz Novega mesta je prišla vest, da se je sedaj sam ustrelil partizanski kolovodja, absolvirani akademik Vinko Paderšič. Njegovo truplo so našli v grapi blizu Št. Petra.

Samomor Vinka Paderšiča je silovito porazno vplival na njegove tovariše. Dejstvo, da padajo drug za drugim voditelji, spravlja partizanske tolpe v strašen obup. Zdaj že vsi partizani vedo, da jim ne preostane drugega, kakor predaja ali pa popolno uničenje.

Pojasnilo CONI-ja

Zaupnik CONI-ja sporoča:

Opozarjamo, da bo dne 15. oktobra neodložljivo prenehal rok prijavljanja, kakor ga je objavilo sporočilo z dne 30. septembra.

Športne organizacije morajo izčrpno odgovoriti na vsa vprašanja ankete, tudi če so negativna.

Glede posesti športnih zgradb je prijavljanje obvezno za vse lastnike, vključno občinske uprave, zasebna društva, zadruge itd. Pod pojem »športne zgradbe« spadajo tudi zemljišča, ki se uporabljajo za športna udejstvovanja kakršne koli vrste.

Vsa športna društva pozivamo, da čim točneje spolnijo odgovore zlasti pri točkah a), c), d) in e).

V vsako hišo »Slovenca«!

Gospodarstvo

Prijava terjatev napram dolžnikom v Nezav. Drž. Hrvatski

Opozarjamo vsa prizadeta podjetja, da je treba do 10. oktobra t. l. prijaviti neposredno Narodnemu Zavodu za Mednarodno Izmenjavo — Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero, Roma, Via dell'Umilta No 43, vse terjatve, ki jih fizične in juridične osebe, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Italiji ali na bivšem jugoslovanskem ozemlju, priključenem Italiji, napram fizičnim in juridičnim osebam, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Nezavisni državi Hrvatski, in ki se nanašajo na obveznosti, nastale pred 10. aprilom 1941.

Prijava se mora sestaviti v shematični obliki, v kateri je označiti poleg imena italijanskega upravičenca tudi ime hrvatskega dolžnika, znesek terjatve, datum, v katerem je terjatev nastala, narava obveznosti, in če je bil znesek med tem časom plačan, pri kakem denarnem zavodu na Hrvatskem v svrho dobropisa na račun, glaseč se na ime italij. upnika.

Ni prijaviti onih terjatev, katerih zneski so bili svoječasno vplačani s strani nasprotnih hrvatskih strank v bivši italijansko-jugoslovanski kliring.

Združenje industrijcev in obrtnikov opozarja svoje člane, da ne zamudijo roka prijave in da tudi sicer v lastnem interesu izvršijo to prijavo.

Komunizem je mednarodno zločinstvo. Naša človečanska in narodna dolžnost je, da ga zatiramo z vsemi silami in vsemi sredstvi.

Stari papir — važna surovina

Poleg velikih tvornic v Nemčiji, ki izdelujejo papir iz celuloze, se nahaja tudi večje število tvornic, ki izdelujejo papir iz starega papirja in drugih odpadkov. Te tvornice dobavljajo najcenejše in najbolj navadne vrste papirja. Takih tvornic je okoli 120 in nadaljujejo prav za prav tradicijo, ki je nastala z začetkom papirne industrije. Te tvornice jemljejo eno tretjino starega papirja, katerega količino v Nemčiji cenijo na 750.000 ton, nadaljna tretjina gre v ostale tvornice papirja kot primes, dočim zadnjo tretjino porabi ostala papirna industrija za predelavo v celulozo. Lansko leto so te tvornice izdelale okoli 300.000 ton raznih vrst papirja. Največ tega papirja porabi industrijska lepenka. Zavoji iz lepenke so postali izredno važni za embalažo in prevoze. Poleg tega služi lepenka kot gradbeno in izolirno sredstvo. Velik del papirne proizvodnje slabše vrste gre za izdelovanje vrečic in cevk. Zlasti so se dobro obnesle impregnirane cevke. Vsekakor se je pokazalo, kako veliki zakladi leže v starem papirju in kako je treba zajeti vse količine te tako važne surovine.

•

Ustanovitev novih medkorporativnih tehničnih odborov. Zadnje čase so bili ustanovljeni naslednji medkorporativijski tehnični odbori: pomorski prevozi, težke neželezne kovine, metalurgija lahkih kovin in papir za tisk.

Obrtniška knjižica za nekatere panoge obrti v Italiji. Izšel je zakonski dekret, s katerim se uvaja za nekatere panoge obrtniške delavnosti obveznost, imeti posebno obrtno knjižico. To knjižico izda župan po zaslišanju posebne komisije, ki bo ustanovljena v vsaki občini. Zaenkrat se nanaša ta obveznost na krojače in krojačice ženskih oblek, modistke, krznarje, popravljalce in izdelovalce čevljev na roko, dekoraterje in slikarje, mehanike, elektrike, med njimi tudi za avtomobile, brivce in frizerje ter prevoznike z živalsko vprego.

Italijanski kapital v bolgarskem rudarstvu. Znana družba Ammi (Italijanska rudarskokovinska družba) se je pogodila z bolgarskim trgovinskim ministrstvom o izkoriščanju državnih rudnikov manganove rude pri Drami.

Borski rudnik bakra je prenesel svoj sedež iz Pariza na nemško področje in sicer v Strassburg. Kot znano, je leta 1941 prevzel večino delnic tega največjega rudarskega in topilniškega podjetja poseben nemški konzorcij pod vodstvom tvrdk Preussag in Mansfeld. Uprava podjetja je še vedno v Belgradu. Podjetje je izpremenilo naziv v »Bor, rudniki bakra in topilnice, d. d.«

Ustanovitev blagajne za razliko cen na Švedskem. Da bi se preprečilo zviševanje cen na Švedskem, so, kot poroča milanski »Il Sole«, na Švedskem ustanovili posebne izravnalne sklade za celo vrsto cen najvažnejših proizvodov.

Prebivalstvo Švice. Švica je imela po zadnjih uradnih podatkih ljudskega štetja z dne 1. decembra 1941 4,265.703 prebivalce.

Fuzija čeških hranilnic. Te dni je prišlo do fuzije dveh največjih čeških hranilnic in sicer Praške mestne hranilnice in Češke hranilnice, ki je bila prav za prav deželna hranilnica. Slednja je bila ustanovljena leta 1825. Fuzija bo izvršena s 1. januarjem 1943. Nadalje se z novim zavodom fuzionirajo tudi nekatere podeželske kmetske hranilnice. Bilančna vsota Praške mestne hranilnice je znašala dne 31. julija letos 4.851 milijonov kron, Češke hranilnice 1.290 in podeželskih hranilnic, ki se fuzionirajo, 429 milij. kron, tako da bo novi zavod razpolagal z bilančno vsoto najmanj 6.570 milijonov kron, od česar so vloge znašale 5.973 milij. kron. Novi zavod bo eden največjih hranilnic v Nemčiji, saj sta večji le hranilnici v Berlinu in Hamburgu.

Tvornica Vistre na Slovaškem je začela obratovati dne 1. oktobra letos. Investicije v to izredno moderno tvornico znašajo 140 milijonov slovaških kron. Tvornica bo dobavljala vsej slovaški industriji stanično volno. Vodstvo tvornice je v rokah tvrdke Dinamit Nobel v Bratislavi.

Kmetijska zbornica na Sloveškem je bila ustanovljena in je začela poslovati dne 1. oktobra za vso Slovaško.

Kmetijski stroji v Nemčiji. Pooblaščenec za proizvodnjo strojev je odredil, da smejo tvornice prodajati nove kmetijske stroje samo v zameno za stare kmetijske stroje.

Premoženje izseljenih slovaških židov, katerih je bilo okoli 70.000, cenijo na 1.2 milijarde kron. Predvsem so imeli židje okoli 8000 zemljiških posestev. Da bi se preprečilo kopičenje tožba proti židovski posesti, je vlada izdala moratorij, v teku katerega namerava urediti vsa viseča kreditna vprašanja te narave.

Premog na Danskem. Danska je kot znano zelo revna na premogu. Vendar v zadnjem času zelo iščejo premog in so imeli doslej uspehe, ker so ga našli na treh krajih. Zadnjič so ga našli meseca septembra na Jutlandiji, kjer cenijo zaloge na 750.000 ton.

Ameriški državni dolg je dosegel po washingtonskih vesteh že vsoto 90 milijard dolarjev in se vsak mesec poveča že za 4 milijarde dolarjev. Od začetka finančnega leta, t. j. od 1. julija dalje, je bilo najetih posojil za 13 milijard, izdatkov pa je bilo 15 milijard, od tega naravnost za vojno 14 milijard.

Južnoameriške države ne morejo plačevati kuponov. V severnoameriških zedinjenih državah se nahaja okoli 852 milij. dolarjev južnoameriških posojil, ki jih drže v posesti severnoameriški zasebniki. Od teh posojil jih je 62 % brez kuponov, tako da znaša skupno obrestovanje teh severno ameriških naložb komaj 2.3 %.

Jožef Löbel

Povest o insulinu

Neodločno sta se zdravnika vdala gneči na koncu sta se ustavila pri nekem velikanu, ki je brusil ogromen nož.

»Ali imate morebiti trebušne slinavke?« ga je boječe vprašal profesor.

»Kakšno reč?« se je zadri velikan z nenavadno globokim basom, a nikakor ne neprijazno.

»Trebušne slinavke, ponekod jim pravijo tudi ‚bela jetra',« je zajecljal učenjak; šele zdaj se je zavedel, da ljudskega izraza za pankreas sploh ne pozna.

»Jetra bi rad? Potlej morate pa že blagovoliti in mi povedati, dragi gospod, kakšne želite. Svinjska? Telečja? Goveja?«

»Ne, ne mislim jeter, temveč...« Profesor je skušaj pojasniti, kaj je trebušna slinavka in kje tiči v telesu.

Toda tu brzčas ni bil kraj za dolgovezne razlage. Še preden je utegnil končati, so valovi suvajočih, ogledujočih, precenjujočih in poganjajočih se ljudi njega in Američana že davno odnesli in odrinili. Tako sta svojega velikana videla samo še od daleč; vrtinec ju je bil zajel in ju ni več izpustil.

Na lepem sta se zagledala — kako so ju le prerinili skozi toliko pregrad? — na popolnoma drugem koncu. Očitno v svinjski klavnici. V ozračju je vršelo oglušujoče cviljenje, kruljenje, javkanje in vekanje. Ko sta potlej nenadoma prišla v eno izmed neštetih pokritih lop, so se profesorju na nesrečo še naočniki orosili od tople pare, ki je puhnila vanju. Oslepljen od sopare, oglušen od hrušča in trušča se je opotekal učenjak sem in tja, ne da bi mogel razumeti, kaj se okrog njega dogaja. V stajah so bile stlačene še žive živali — tik zraven njih so klali druge — trenutek nato so jih pa že pometali v žehteče kotle kropa. Toda precej so jih tudi že potegnili iz njih. Polnagi mesarski pomočniki so planili nadnje, položili poparjene mrtvece na mize, jim ogulili ščetine, razkosali mrtve gmote, rezali meso, žagali in sekali kosti in vse skup obrizgavali iz cevi debelih za laket, potlej jih pa kos za kosom, oštevljene in ožigosane obešali na kavlje.

Ko se je profesor nekoliko zavedel, se je zagledal zraven nekega mlečnoličnega in rdečelasega zavaljenega fanta, ki je marljivo strugal poparjenega prašička. Fante je učenjaku pol veselo pol radovedno vse skup pa dobrohotno namežiknil.

Profesor se je opogumil. Z vso razpoložljivo zgovornostjo je skušal rdečelascu dopovedati, po kaj je prišel. Toda v fantovih brezbarvnih očeh se ni utrnila niti trohica razumevanja.

Nekdo drugi je pristopil.

»Aha,« je zamomljal. ‚Sietsche'[1] bi gospod rad.

Profesor je vneto prikimal. Ta beseda se mu je zdela prava. Bogu bodi zahvaljeno, da jo je na koncu našel, da vsaj ve, kako tu temu pravijo, po čemer izprašuje.

Seveda, vprašanje je le, kako dolgo si bo le mogel to presneto besedo zapomniti? Tako ko Nietzsche zveni, si je dejal, samo da se z ‚S' pričenja.

»Kaj boste pa počeli s to rečjo?« je poizvedoval možak, ki je bil izustil odrešilno besedo. »To vendar ni pečenka za dva tako fina gospoda.«

Profesor je nekaj zamrmral o znanstvenih namenih.

»Mhm!« se je zvito zasmejal oni. »Bo brzčas za luženje! In zdaj iščete norca, ki bo vso to šaro razrezal in raztrgal, da najde «Sietscho» za vas. Takega tu pač ne boste steknili, dragi gospod, takega že ne. Pri nas vam sreča ne bo mila. Pri nas je taka navada, da vse skupaj, vso to šaro vržemo v topilnico za lojevino.«

Proti vsemu pričakovanju se je zasvetila rdečelascu misel.

»Mogoče se zateče gospod k teti Reziki,« je okorno dejal, »ta se bavi s takimi rečmi. Če le kdo kaj ve o tej stvari, bo ona prava.«

»To utegne biti res dobro,« se je oprezno odrezal oni drugi. »Teta Rezika, ki se piše za vdovo Huwe, ta pošilja namreč vranice v Monakovo. Tam to žlampo jedo,« je v razlago pripomnil in se zgrozil. »Kdo ve, morda še celo «Sietscho» jedo.«

Oba mesarja sta se glasno in prisrčno zasmejala ob misli, kaj vse se da prisoditi pokvarjenemu okusu Monakovčanov.

Profesor se je smejal z njima vred. Od veselja, da se je v tej megli prvič zasvitalo, čeprav samo od daleč. Poln upanja se je takoj odpravil na pot, temu svitu nasproti.

Vdovo Huwe je našel v naslednji lopi, v klavnici za govedo.

Kakor obleži po nalivu deževnica na asfaltu, tako so bile ploščice na tleh tega prostora pokrite s krvjo. In prav tako previdno kakor hodi človek ob deževnih dneh po cesti in se vendarle oškropi, je oprezno in premišljeno stopical dr. Weller, pa si je vendar okrvavil čevlje.

»Pazite, možakar,« je nekdo zavpil za njim, »pri nas imamo rdeč tlak!«

Srepeč v tla je Weller stopal dalje. Ko je dvignil pogled, je obstal tik pred dvema moškima, ki je med njima mirno in neskrbno prežvekoval lep in rejen vol.

V tistih časih še niso poznali neslišnega samokresa, te živalilljubne priprave, ki po bliskovito zadere klavni žrtvi kakšnih 20 cm dolg železni klin v teme in jo pri priči umori. Takrat so še »udrihali«. Med tem ko je eden od obeh moških trdo držal vola na vrvi, oviti okrog njegovega širokega gobca, ga je s desnico dobrohotno in pomirjevalno čohal po mogočnem tilniku. Zdajci ga je pa drugi moški česnil s težkim kladivom po temenu. (Dalje.)

[1] ‚Sietsche' pomeni v berlinskem narečju trebušno slinavko. Rabimo je zaradi kasnejše besedne igre.

Šport v kratkem

Brata Ivan in Jože Gregorič iz Slovenigradca sta se udeležila v nedeljo štajerskih kolesarskih dirk, pri katerih so nastopali dirkači iz Gradca, Maribora in Celovca. Prvi je bil Ivan Gregorič, ki je prevozil progo v 58:48.2. Hudo se je moral boriti s svojim bratom Jožetom, ki je zaostal le za 0.4 sekunde. Tretji je bil Celovčan Entholtzer, peti pa inž. Jager iz Gradca.

Hrvatska atletska zveza je objavila tabele najboljših letošnjih rezultatov. Najhitrejši v teku na 100 m je bil Gai (Zrinjski), ki je na prvem mestu s časom 11.1. Temu sledijo Turkalj 11.2, Vanič 11.3, Urbič 11.4 ter Medved, Bolta in Bizjak z 11.5 Kotnik ima dvoje prvih mest in sicer v teku na 1500 m (4:00.0) in na 5000 m (15:24.0).

V švedskem nogometnem moštvu, ki je premagalo v Stockholmu državno predstavništvo Danske, sta se prav posebno odlikovala napadalca Gren in Laponec Nordhal. Zabila sta vsak po en gol. Kakor smo že poročali, je bil izid 2:1 v dobro Švedov.

Zaklad teh dni je - lepa knjiga

Na očite si naše zadnje novosti:

Budak: Ogniišče II. del

Prodajna cena L 70·—, za I. del L 75.—

Kotiger: Goričanec

Prodajna cena L 60·—

Naročniki na zbirko „Naša knjiga" dobe te knige mnogo ceneje. Oglasite se v naši knjigarni, kjer boste dobili prospekte in vsa potrebna pojasnila. — Sredi oktobra izide

Salvaneschi: **Paganini - Chopin**

Založba „Naša knjiga"

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred Škofijo 5 ali Miklošičeva 5

Drobne novice

Opozorilo pošiljateljem pisem in dopisnic

Glede na Ducejev odlok, ki je bil objavljen v vladnem Službenem listu 6. oktobra t. l. in ki je torej stopil v veljavo, se opozarja občinstvo na točno določene obveznosti, da se navede na zunanji strani vsake korespondence, namenjene kamor koli, odpošljiteljevo ime ter bivališče. Zaradi tega ne bodo odposlane one korespondence, ki ne bodo oddane na pošto v skladu z navedenimi določbami.

Koledar

Petek, 9. oktobra: Dionizij, škof in mučenec; Ludovik Bertrand, spoznavalec; Abraham; Publia, opatica in mučenica.

Sobota, 10. oktobra: Franc Borgia, spoznavalec; Janez Leonard, spoznavalec in ustanovitelj reda; Evlampija, devica in mučenica; Daniel, mučenec.

Lunina sprememba: Mlaj: 10. oktobra ob 5.06. Herschel napoveduje megleno vreme.

Novi grobovi

Najstarejši naročnik »Slovenca« umrl

† *Mihael Omahen*

V Višnji gori je v 88. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspal gospod **Mihael Omahen**, posestnik, bivši trgovec itd. Rodil se je v skromni kmečki hiši v Malem Gabru na Dolenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Ljubljani, kjer je še videl meksikajnarje. Za doto je dobil od doma lonec medu in pa delavnost, ki jo dajejo na pot v življenje svojim sinovom le naši skromni kmečki domovi. Še mlad fant je upravljal pošto ob cesti pri Sv. Roku pri Št. Vidu na Dolenjskem. Od tam je prišel v Višnjo goro, kjer je kmalu odprl trgovino in gostilno. Trgovina je lepo napredovala in bila poznana po vestnosti poslovanja daleč izven Dolenjske.

Občina Dedni dol je pridnega mladega moža kmalu izvolila za svojega župana, kar je ostal 40 let, tudi v težkih časih prve svetovne vojne. Izvoljen je bil tudi za častnega občana. Bil je predsednik krajnega šolskega odbora in v tem času je bila zgrajena tudi lepa višenjska šola. Deloval je tudi v okrajnem cestnem odboru in veliko storil za dobre ceste v višenjski okolici. Bil je prebivalcem bližnje in daljnje okolice svetovalec v njihovih potrebah in težavah. Treznost, zmernost in neumorna marljivost so mu naklonile, da je doživel tako visoko starost in še do zadnjega vodil svoje lepo posestvo.

Rajni gospod Omahen se je že v svoji mladosti naročil na »Slovenca« in mu je ostal zvest naročnik do svoje smrti. Izmed vseh sedanjih naročnikov »Slovenca«, ga je on prejemal najdelj časa in v tem dosegel rekord. »Slovenec« ga bo ohranil v častnem spominu.

Njegovi hčeri gospej Mariji, vdovi po rajnem profesorju Evgenu Jarcu, in vnukom izrekamo ob pridki izgubi najgloblje sožalje! Rajnemu gospodu Omahnu pa naj Bog podeli večni mir in pokoj!

Pogreb bo v soboto, 10. oktobra ob 9 dopoldne na farno pokopališče v Višnji gori.

✝ **Poslovil** se je za vedno in odšel med nebeške krilatce **Majce Marjanček.** Pogreb bo z Žal, kapela sv. Petra, v petek, 9. oktobra ob pol 5 popoldne. Naj se veseli pri Bogu! Žalujočim naše iskreno sožalje!

*

— **Vreme se počasi spreminja.** Lanski oktober je bil v prvih desetih dneh splošno tudi lep in sončen, toda precej hladnejši kot letošnji. Dne 5. oktobra lani je bila najvišja dnevna temperatura v celem mesecu, ko je bilo +22.8° C, a letos smo imeli že večkrat nad +24° C. Lani sta bila v 8 dneh 2 deževna dneva, ko je padlo 15.4 mm dežja. Letos so bili doslej vsi dnevi lepi in topli. Lani smo dobili prvi sneg že 23. oktobra in ga je ponekod padlo za 1 meter. Že 28. oktobra je jutranja temperatura padla pod ničlo za 3 stopinje. Letos se jutranja temperatura še vedno drži nad +10° C. V sredo je bil zaznamovan dnevni temperaturni maksimum +22.4° C, lani je bilo 7. oktobra naj +16.1° C. V četrtek je bil jutranji minimum +10.4° C, lani 8. oktobra +5° C. Od srede na četrtek je pravilno 766.8 mm. Četrtkovo jutro je bilo na Barju brez megle. Začelo se je malce oblačiti. Ob zgodnjih jutranjih urah so blestele zvezde. Bilo je drugače brez vetra in prav južno toplo. Vreme se začenja polagoma spreminjati.

— **Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji prično v četrtek 8. oktobra.** Hitra in uspešna desetprstna metoda. — Največja moderna strojepisnica, 60 raznovrstnih pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. — **Specijalna strojepisna šola!** Posebni tečaji tudi za stenografijo, knjigovodstvo in moderne jezike. Informacije, brezplačni novi prospekti s slikami na razpolago: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod« Domobranska 15.**

— **Obiranje sadja je še v teku.** Čeprav smo že sredi oktobra, je obiranje sadja še vedno v teku. Na vrsti je sedaj pozno sadje, tako jabolka, kakor tudi nekatere vrste hrušk, zlasti takih, ki jih zaradi njihovih velikosti in sočnosti posebno ljubijo ljubljanski sadjarji. Sedaj obrano sadje ima to lepo lastnost, da prav dobro prezimi, mora pa biti seveda skrbno spravljeno. Nekatere vrste poznega sadja sedaj takoj sploh niso užitne, temveč morajo v shrambi šele dobro mediti.

— **Ognji po ljubljanskem polju.** Za mesec oktober zelo značilen pojav v naših krajih so mali ognji po poljih in njivah. Ljudje namreč sežigajo suho fižolovko, prestalo krompirjevko, razen plevel ter sploh bilje, ki ni uporabno ne za krmo, ne za steljo živalim. Fižolovka sploh zelo nerada gnije in zato ne sodi na kompost. Ako pa jo sežgemo na poljih, ostane pepel kar tam in pride zemlji v prid. To naši kmetje, pa tudi mali mestni pridelovalci dobro vedo in odtod so sedaj ognji na poljih.

— **Usoda francoskega legijonarja. France K.,** 38-letni soboslikar, po rodu Ljubljančan, ima kaj burno preteklost za seboj. Že leta 1920 je krenil na stran pota in prišel v spor s kazenskimi paragrafi. Bil je večkrat obsojen. V Ljubljani se ni mogel ustaliti in povzpeti do boljše eksistence. Leta 1931 je zapustil rodno mesto, domače kraje in krenil v Francijo, kjer se je vpisal v tujsko legijo, o kateri je zbrana ogromna literatura in kjer so mnogi doživljali grozote, strahote in tudi razne avanture. Videl je vročo Afriko, Alžir, Tunis in druge afriške kraje, nato je bil poslan z legijo v francosko Indokino, od tam pa ob izbruhu nemško-francoske vojne nazaj v Evropo na fronto, kjer je bil ob polomu francoske armade ujet in je prišel v nemško ujetništvo. Tam je preživel poldrugo leto. Posrečilo se mu je, da je bil iz ujetniškega tabora poslan domov v Ljubljano. Tu je našel čudne domače razmere. Vselil se je kar na dom svojih staršev, ki so bili odsotni. Prišel je v spor z neko žensko, ki je tam imela svoje stvari. Tej je zmanjkalo nekaj perila in 90 lir gotovine. Ženska Ljudmila Hribovškova je obdolžila Franceta tatvine. Zapor, sodna preiskava, razprava pred kazenskim senatom. Državni tožilec je Franceta K. obtožil zločina tatvine perila v vrednosti 200 lir in gotovine 90 lir. France je pred sodiščem zanikal vsako tatvino, toda zaradi tatvine že večkrat obsojenemu sodniki težko verjamejo. Bil je obsojen na 4 mesece strogega zapora. Sodbe France ni sprejel.

— **Razprava zaradi piva.** Lani od konca aprila naprej je bilo pivo v Ljubljani in pokrajini nekako racionirano. Gostilničarji so prejemali od pivovarne le gotovo množino sodčkov in zabojev piva. Pa je začel neki Vinko M. manipulirati tako, da je lahko neki ljubljanski gostilničarki preskrbel nekaj več sodčkov in zabojev piva. Hodil je v pivovarno in tam jemal na račun želimeljskega gostilničarja Podlogarja pivo. Prvi poskus je napravil 19. aprila, ko je za omenjenega gostilničarja prevzel v pivovarni 8 sodčkov in 2 zaboja steklenic piva. V enem mesecu je na ta način prevzel 43 sodčkov in 12 zabojev piva. Na potrdilih je vselej podpisal gostilničarja samega. Sodčke in zaboje je nato odpeljal k gostilničarki Angeli na Sv. cesti Mali kazenski senat je v sredo razpravljal o vseh Vinkovih manipulacijah s pivom. Soobtožen je bil tudi njegov brat Viktor in gostilničarka Angela, ki naj bi bila po obtožnici sama izdelala načrt za te manipulacije. Vinko M. je bil zaradi prestopka prevare in napravljanja lažnih listin obsojen na 20 dni zapora in 75 lir denarne kazni. Njegov brat Viktor in gostilničarka Angela sta bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov v smislu §-a 280 k. p.

Ljubljana

l **Maša zadušnica za pok. g. Marijo Adler** bo v soboto, dne 10. t. m. ob 8 v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

l **Na uršulinski gimnaziji** je začetna služba božja v soboto, dne 10. oktobra, ob 9 dopoldne; v ponedeljek, 12. oktobra se prične redni pouk.

Podpisi

l **Višji trgovski tečaj za ekonomsko-komercijelno izobrazbo pri trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.** Vpisovanje se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Predavanja prično 12. oktobra. Sprejemajo se redni slušatelji-ice, ki so dovršili kak enoletni trgovski tečaj ali višji razred srednje, strokovne šole oziroma položili tečajni izpit. Prospekt na razpolago pri ravnateljstvu.

l **Starši.** S poukom otrok **srednjih, strokovnih in ljudskih** šol že začenjamo. Vpišite jih že sedaj, ker bomo z njimi ponovili vso tvarino, predno gredo v šolo, pozneje pa bomo ž njimi delali **vsak dan sproti** po dve uri (razlaga, poprava nalog, priprava, izpraševanje itd.). Informacije in prijavljanja dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16, **Korepetitorij, Mestni trg 17-I nadstr.**

l **Večerni trgovski tečaj — v središču mesta na Kongresnem trgu št. 2 pri Trgovskem učnem zavodu** nudi splošno pisarniško izobrazbo in pouk iz strokovnih predmetov vsem onim, ki so čez dan zaposleni in se pouku posvetijo lahko šele v večernih urah. — Šolnina zmerna. — **Tečaj je dostopen vsakomur.** Izrabite priliko, da si s strokovnim znanjem zasigurate bodočnost. Informacije in vpisovanje dnevno, tudi zvečer. Novi, brezplačni prospekti na razpolago.

l **Ravnateljstvi III. in IV. moške realne gimnazije v Ljubljani** objavljata: Začetna služba božja za oba zavoda bo v ponedeljek, dne 2. oktobra t. l. ob 8 v cerkvi sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Redni pouk za učence III. moške realne gimnazije se začne v torek, 13. oktobra ob 8, za učence IV. moške realne gimnazije istega dne popoldne ob 13.50.

l **Kleparski in inštalaterski pomočniki** so vabljeni, da se udeleže strokovno-organizacijskega sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 11. oktobra 1942 ob 9 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi, I. nadstr., soba **št. 5** — Predsedstvo Skupine kleparjev PDZ.

l **Licitacija v mestni zastavljalnici** na Poljanski cesti 15 bo v ponedeljek 12. t. m. ob 15, ko bodo prišli na dražbo predmeti, zastavljeni letošnjega februarja in marca meseca. Predmeti bodo razstavljeni isti dan od 10—11 v uradnih prostorih zastavljalnice.

l **Do 2000 kg domačih hrušk.** Župan v Velikih Laščah je v sredo pripeljal v Ljubljano do 2000 kg lepih domačih hrušk, ki bi bile lahko v ponos vsakemu umnemu sadjarju na kaki razstavi. Tam na Figovčevem dvorišču so bili razloženi zaboji velikolaških hrušk raznih plemenitih vrst. Izredno lepe so bile. V nekaterih zabojih so bile trde, še nevležane hruške, v drugih pa mehke. Nekaj zabojev so pokupili trgovci s sadjem kakor tudi drugi ljudje. Prav mehke, debele in sladke hruške pa so na dvorišču prodajali na drobno. Ljudje so jih hiteli kupovat. Kmalu so bile vse prodane, ostali so samo še izbirki, močno nagnite hruške. Zatrjujejo, da je bila sadna letina okoli Velikih Lašč izredno dobra in bogata. Hrušk je tam na izbiro in na kupe.

l **Lipe zopet zelenijo.** Začudeni Ljubljančani sedaj opažajo ponekod v Ljubljani, da lipe zopet zelenijo, čeprav smo sedaj že sredi oktobra. Zelenijo pa najbolj one lipe, ki so poleti prve ovenele in ki so prve izgubile listje. Tako vidimo nekaj zelenečih lip na Sv. Petra nasipu, na Resljevi cesti in drugod. Tudi druga drevesa so po malem zopet začela brsteti, recimo nekatere akacije na trgu in drugje. Ta pojav si naravoslovci tolmačijo tako, da je poletna suša učinkovala na nekatera bolj občutljiva drevesa, da so usahnila, sedaj, ko so po jesenskem dežju tla zopet namočena, pa so drevesa zopet prišla k moči. Dolgo tako in tako ne bodo zelenela, ker je november pred vratmi.

l **Tudi paradižniki še zorijo.** Ugodno jesensko vreme v oktobru je omogočilo, da po nekaterih vrtovih in njivah paradižniki še vedno zore. Glavni pridelek je bil seveda obran od avgusta do konca septembra, toda ostale so še mnoge drobne jagode, ki dobivajo sedaj rdečo barvo. Ti plodovi seveda niso tako veliki kakor prejšnji, so pa prav tako tečni in sočni ter za domačo uporabo žar porabni.

l **V nedeljo ob 11** bodo ponovili po daljšem premoru Forzanovo komedijo »Poročno darilo«. Veljale bodo znižane cene od 10 lir navzdol.

l **Opera bo začela letošnjo redno abonentsko sezono v soboto 10. t. m. z nanovo naštudirano Verdijevo »Traviato«** V operi bo nastopila kot Violetta Vidalijeva, v partiji Alfreda bo debutiral mladi tenorist Drago Čuden, Germonta bo pel Janko, zdravnika — T. Petrovčič k. g., nadalje bodo peli: Floro — Poličeva, Anino — Polajnarjeva, Gastona — B Sancin, Douphola — Anžlovar, Obignyja — Dolničar. Opero bo letos dirigiral D. Žebre, nanovo jo je zrežiral C. Debevec, katerega je tudi scena, zborovodja R. Simoniti, koreograf inž. P. Golovin.

l **Nabiralcem kostanja!** Kakor na divjem kostanju tako tudi pri klatenju žlahtnega kostanja delajo nabiralci največjo škodo na drevju. Plezajo na drevesa, lomijo veje in klestijo po njih z vso silo, da je drevje vse v ranah. Če bi ne bilo druge škode, bomo divjanje čutili prihodnjo jesen, ko zaradi sedanjih ran in poškodb kostanj ne bo mogel obroditi. Klatenje kostanja in plezanje na kostanjeva drevesa je najstrožje prepovedano ter bo kaznovano kot poškodovanje javne imovine. Kakor so škodljivci neusmiljeni z drevjem, tako bo prisiljeno mestno poglavarstvo ravnati z njimi pri odmeri kazni v okviru zakona. Posebno jih pa opominjamo, da razen gozdnih in poljskih čuvajev tudi mestna in državna policija budno pazi da ne bo škode. Kogar bodo čuvaji ali stražniki zalotili pri klatenju ali na drevesu, bo izročen Kr. kvesturi.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Petek, 9. oktobra zaprto. — Sobota, 10. oktobra ob 17.30: »Večno mlada Salome«. Izven. Cene od 18 lir navzdol. — Nedelja, 11. oktobra ob 14: »Poročno darilo«. Izven. Cene od 10 lir navzdol. Ob 17: »Oče naš...« Izven.

Opera: Sobota, 10. oktobra ob 17: »Traviata«. Red premierski. Otvoritvena predstava operne sezone. — Nedelja, 11. oktobra ob 16: »Seviljski brivec«. Izven. Cene od 24 lir navzdol. — Ponedeljek, 12. okt. zaprto.

ROKODELSKI ODER. V nedeljo 11. t .m. bo Rokodelski oder uprizoril pretresljivo slovensko dramo J. Žigona »Kadar se utrga oblak«. Prva predstava je bila deležna tople pohvale. Vsem, ki bi si radi ogledali igro in jim je za plemenito razvedrilo, ne bodo zamudili te prilike. Začetek bo ob 5, tako da bo poset drame vsem mogoč. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12-I, nadstropje.

RADIO. Petek, 9. oktobra: 7.30 Lahka glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 12.20 Operetna glasba — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Pisana glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.10 Pet minut gospoda X — 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Operna glasba na ploščah — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Na harmoniko igra August Stanko — 17.35 Koncert pianistke Adriane Mari — 19 »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 2020 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Vojaške pesmi — 20.45 Znani dueti — 21.15 Operetno glasbo vodi dirigent Gallino — 22 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci — predavanje — 22.10 Moderne pesmi — vodi dirigent Zeme — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: Kmet, Bleiweisova c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

POIZVEDOVANJA. Najdenih je bilo 5 ključev, in sicer dva od sobnih vrat, eden manjši od pisalne mize ali omare, eden Zeiss Ikon St. N. S. 7234, ter eden medeninast od dvigala. Dobijo se v upravi »Slovenca« v Kopitarjevi ulici.

Izgubila sem sive usnjene rokavice. Poštenega najditelja prosim, naj jih odda v upravi »Slovenca«.

Iz Gorizije

Začetek šolskega leta v semeniščih. V centralnem bogoslovnem semenišču se je pričelo šolsko leto za vse štiri letnike bogoslovja in za tretji razred liceja 5. oktobra, gojenci I. in II. razreda se morajo zglasiti do 19. oktobra v velikem semenišču v Udine, malosemeniščniki začnejo šolsko leto 20. oktobra v nadškofijskem semenišču c Castellario.

S Spodnjega Štajerskega

Železniška nesreča. V Poljčanah je v noči od ponedeljka na torek ob 11 šel proti svojemu domu 29letni delavec Mihael Ogrizek. Hotel je prekoračiti železniško progo, v tem hipu je pa privozil vlak, ki je butnil vanj in ga vrgel na tla. Našli so ga nezavestnega šele v jutranjih urah in ga takoj prepeljali v bolnišnico. Ogrizek ima veliko rano na glavi, zlomljeno levo roko nad komolcem, zapestje s tremi prsti pa mu je gladko odrezano.

Poročili so se v Slovenski Bistrici: Karel Avguštin iz Gradca z Marijo Jančič iz Visol; Roman Bezjak, trgovec, s Karolino Klein, in Edvard Sprogar, zobni tehnik, z Elfrido Filipič, vsi iz Slovenske Bistrice.

Nesreče. 13-letna hčerka viničarja Antonija Repnik iz Pesnice pri Mariboru je padla iz gugalnice, katero si je sama naredila, na kol za vinsko trto in se hudo ranila na spodnjem delu života. 54-letni občinski delavec Anton Mlinarič iz Maribora je padel po stopnicah in si zlomil roko ter si tudi hudo ranil oko. Oba ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Iz Hrvaške

Moderno sušilnico za koruzo bodo v kratkem dogradili v Varaždinu. Sušilnica bo lahko sušila koruzo iz okrajev Varaždin, Novi Marof, Ivanec in Ludbreg. Bo kar najbolj sodobno urejena in bo lahko v 24 urah nasušila dva vagona koruze.

Elekrifikacija v hrvatskem Zagorju napreduje. Pred nedavnim je bila elektrificirana vas Sveti Ilija pri Varaždinu; v zlatarskem okraju pa bodo elektrificirani v kratkem kraji Brestovec in Lovrečan. Kmetje skoraj vsi napeljujejo elektriko v svoje domove.

S postavitvijo mosta Velika Mlinska pri Kostanjevici so v NDH vpostavili redni železniški promet med Zagrebom in Banjo Luko.

Hrvaška stenografija bo modernizirana. Konec septembra se je zaključil natečaj, ki ga je razpisal minister za obrt, veleobrt in trgovino, dr. Dragutin Toth za izpopolnitev hrvatske stenografije. Ker je bila hrvatska stenografija ustvarjena že pred 80 leti, potrebam sedanjega časa ne odgovarja več zadostno. Težave so se pokazale zlasti, kadar je bilo treba slediti hitrim govornikom. Zato je bil razpisan natečaj za predloge o modernizaciji stenografije, ki naj hkrati upoštevajo duh hrvatskega jezika.

Iz Srbije

Centrala za železo v Nišu. Srbska centrala za železo in kovine je oktobra odprla podružnico tudi v Nišu. Podružnica bo poslovala za okraje Niš, Leskovac in Zaječar.

Dobra koruzna žetev v Srbiji. Začetek oktobra so po vsej Srbiji začeli lomiti koruzne storže. Sedaj je povsod delo v polnem teku in je tudi že mogoče oceniti letošnji pridelek. Bo prav zadovoljiv.

Otroško gledališče »Srbija« v Belgradu. V Belgradu deluje že od lanske jeseni otroško gledališče »Srbija«, ki prireja tako v Belgradu kakor v ostalih srbskih mestih mladinske gledališke predstave. Čisti dobiček teh prireditev je namenjen za podpiranje siromašnih učencev in učenk, ki obiskujejo šole na sedanjem srbskem upravnem področju.

V Mladenovačkem okraju v Srbiji so trije orli napadli čredo ovac in raztrgali več jagenjčkov. V vasi Koračici je pričel nanje streljati tamošnji orožnik ter je enega orla ranil tako močno, da se ni mogel več dvigniti ter ga je omenjeni orožnik nato živega ujel. Orel je imel tri metre široka krila.

Povejte Vašim znancem! — Janeza Jalena:

»BOBRI«

I. DEL

bodo izšli jutri v soboto! Najlepše branje Vam nudijo knjige „Slovenčeve knjižnice“

Vsaka knjiga le 6 Lir

Privoščite tudi njim veselja!

9.

KRALJ SPREJME ČEVLJARČKA, KI SE MU PREDSTAVI KOT NAJVEČJI UČENJAK SVOJE DEŽELE, KI GRE ISKAT ZLATE SKRINJE. »DOBRO,« MU REČE KRALJ, »ČE SI TAKO UČEN, MI NAJDI MOJ ZLATI PRSTAN!«

10.

»ČE NI HUJŠEGA, VAM ŽE POMOREM. DAJTE MI POSEBNO SOBO, NEKAJ PAPIRJA, ČRNILO IN KNJIG IN POVEM VAM KDO JE TAT.«

494

Zdaj pokliče žena psa po imenu. Ko začuje pes mili glas, ga spozna: začne se dobrikati tujki ter cvili in skače okoli nje od samega veselja. Hitro se vzpne k beračici, kakor da bi jo hotel poljubiti v lice, poliže ji roko, potem pa zdirja k gospodarju Mirku, se zamudi nekaj časa pri njem, pa zopet pridirja ves vesel k svoji znanki.

495

Večkrat je ponavljala zvesta žival to igro ter lajajoč naznanjala svojo radost. Svatje se zavzamejo nad takim vedenjem in gredo gledat, kaj ima pes, da je tako vesel. Niso se mogli dovolj načuditi, videč, da liže Kastor tej črni tujki, razcapani beračici roke in prste. Le kdo naj bi bila ta tujka, ki je nihče v vasi ne pozna?

496

Tujka pa je stopila mirno in samozavestno v hišo in prisedla k peči k drugim beračem. Nihče je ni spoznal, ne njena mati, ne njen — mož. Le zvesti pes Kastor je ostal pri njej. Legel je na tla in položil glavo na njeno nogo. Beračica pa ni prosila ne kruha ne pijače, le zrla je v ženina in nevesto. Tam je videla svojega Mirka in gledala svojo — izdajalko.

Sport

Telesno utrjevanje pred zimo

V naravi človeka je, da postane pred zimo posebno skrben. Pravočasno se pobriga za zalogo kuriva, gospodinje skrbijo, kolikor je pač mogoče za zalogo živil, matere pa pletejo tople nogavice in jopiče, da bodo otroci kolikor toliko zavarovani pred mrazom. Zima je trda in skopa in zahteva tudi od takih ljudi, ki so vajeni skrbeti le za 24 ur naprej, da postanejo skrbnejši in da mislijo na bodočnost. Živali se pred zimo zredijo in obložijo z maščobo, narava poskrbi tudi za gostejšo dlako, pameten človek pa se utrjuje, da ne bo mehkužen, ko bo pritisnil prvi mraz.

V telesni vzgoji naletimo često na lepe misli o utrjevanju. Precej o tem je zapisal župnik Kneipp, prepričevalno je pisal tudi danski telovadni učitelj J. P. Müller v znamenitem delu »Moj sistem«, Finci, Švedi in Rusi imajo za utrjevanje celo posebne ljudske kopeli. Tudi pri nas je za utrjevanje veliko razumevanja. Tekom poletja so se navadili ljudje na spanje pri odprtih oknih, radi so zahajali v kopališča, kjer so se sončili in utrjevali s svežo vodo, dihalne vaje so opravljali v obliki sprehodov, mišice pa so krepili s športom ali delom na vrtu.

Bila pa bi škoda, če bi prezgodaj prekinili to koristno udejstvovanje. V jeseni je treba z utrjevanjem nadaljevati, da bo pozimi manj mehkužnosti in bolehnosti. Je pa tudi pri nas še vedno precej takih, ki so bili gluhi za vse tisto, kar napravi človeka bolj zdravega in odpornega. Le-ti vidijo prijeten način življenja v tem, da jim prinesejo kavo v posteljo, da se z zapiranjem oken in s toplim oblačenjem zavarujejo pred vsakim mrazom in da uporabljajo tudi za umivanje samo toplo vodo. K takemu in podobnemu načinu življenja spada še prva jutranja cigareta v postelji...

Kako drugače ravnajo ljudje, ki so dobre volje prebirali nauke, ki jih uči športni način življenja! Noč prespijo pri odprtih oknih in ko se zjutraj prebudijo, vržejo spalno obleko s sebe, napravijo nekaj koristnih telovadnih gibov, da poživijo pretakanje krvi, za tem pa se lotijo čiščenja in utrjevanja s svežo vodo. Čisto razumljivo, da bodo taki lažje prenašali neugodnosti zime od onih, ki mislijo zjutraj le na slast prve cigarete in druge udobnosti. Ne spadamo med ljudi, ki bi trdili, da dela jutranja telovadba, združena z gnetenjem mišic in izdatnim umivanjem — čudeže. Smo pa trdno prepričani, da je jesensko kopičenje zdravstvenih zalog prav tako potrebno kakor skrb za kurivo, za živila in toplo obleko.

Pri ljudeh, ki so nagnjeni k udobnosti, se rado zgodi, da prekinejo v jeseni, ko nastopi deževje in ko postane hladno, z vsakim telesnim utrjevanjem. Prav pa je ravno nasprotno; ko postaja bolj hladno, so delo pod vedrim nebom, šport, sprehodi in utrjevanje z vodo tem bolj dragoceni. Polagoma se je treba privaditi mrazu in odložiti zimsko oblačilo na čim poznejši čas. Ne gre za nikakšno pretiravanje, pač pa za postopno navajanje telesa na zimsko dobo.

Pametno utrjevanje ne izključuje niti toplejšega oblačila niti izdatnejše prehrane. Poudariti pa želimo, da ne gre s prezgodnjim toplim oblačenjem preprečevati proces utrjevanja. Zdravniki polagajo posebno važnost na spremembo prehrane in priporočajo več maščob in tudi obilnejših količin mesa, jajc in mleka. V današnjih časih bo šlo s tem težje, misliti pa moramo zlasti na otroke, katerim velja glede utrjevanja in hrane prednost pred odraslimi. Upoštevati je treba povečano potrebo po hrani in jo zadovoljiti — če le mogoče — napram najmlajšim. V tem oziru so potrebne žrtve, ki jih morajo doprinesti odrasli, da otroci ne bodo trpeli škode.

Letošnja lepa jesen nudi dovolj priložnosti za utrjevanje. Ne zamudimo priložnosti in bodimo čim več na dobrem zraku, krepimo se z delom ali športom, utrjujmo se že zdaj proti mrazu, zračimo prebivališča in spimo pri odprtih oknih tako dolgo, dokler se nam ne bo zdelo neprijetno. Mislimo pa tudi na domačo telovadbo, ki jo bomo gojili pozimi kot nadomestilo za delo pod vedrim nebom.

• • •

Italijanski atleti, ki so tekmovali v III. seriji, so postavili nekaj lepih znamk. V teku na 400 m je zmagal Zitelli s 50.3, na 800 m Sioli 1:56.6, na 1500 m Cosi 4:04.4, v skoku v višino Riccardi in Ravegnani 1.80 m, v daljino Egi 6.89 m, metanje kopja Masi 56.94 m.

COLLEGI MASCHIU * MOŠKI ZAVODI
„B. DI RORAI" - Via Silvestri 9 - ROVIGO
„G. PASCOLI" - Viale Filopante 10 - BOLOGNA
Ogni ordiné di scuola
Popoln šolski red

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.30
Eden najlepših športnih filmov vidite danes v filmu
Poslednja runda
v glavni vlogi: Enzo Fiermonte in Jone Salinas
Vsak dan 3 predstave: 2.15, 4 in 6
Poljuben vstop!
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Marianne Hope in Hans Sönker v svojih najboljših vlogah
„Na svidenje Frančiška"
Film odpovedi in zaupanja v svojo ljubezen!
KINO MATICA - TEL. 22-41

Tajinstveno napet film o iznajditelju naprave, ki bo napovedovala smrt...
Svet bo trepetal...
Claude Dauphin, Marguerite Sologne
KINO UNION - TEL. 22-21

Malioglasi

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.— pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Sobe

Iščejo:

Sobo

v centru mesta išče za stalno italijanski gospod. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Center« št. 5508. (a

Službe

Dobe:

Pomočnika

za fino pohištvu potrebujem. — Černe August, Vodnikova 53. (b

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

Kupimo

Perzijsko preprogo

kupim od privatnika. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Posredovalci izključeni« št. 5502. (k

Pouk

Sedmošolec

išče inštrukcij, prevzame tudi za stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5490.

Prodamo

Heraklitne plošče

ima na zalogi

Jos. R. PUH, Ljubljana, Gradaška ulica 22, telefon 25-13.

Biljard

dam na procente ali prodam zaradi pomanjkanja prostora. Naslov v upravi »Slovenca« pod 5516.

ZAHVALA. Našim dragim Račanom in vsem, ki ste najini predobri sestri, oziroma svakinji, gospodični

Mariji Golob

v njeni težki bolezni na kakršen koli način lajšali trpljenje, jo ob njeni smrti kropili, zanjo molili, ji darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti ter nama izrazili sožalje, se prisrčno zahvaljujeva. Bog bodi vsem bogat plačnik! — Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, 10. oktobra ob ½ 7 v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, 7. okt. 1942. Franc Golob, brat, Anica Golob, svakinja

Dobro pripravljen na pot je odšel k svojemu Stvarniku, v 88. letu življenja, gospod

Mihael Omahen starejši

posestnik, bivši trgovec, dolgoletni župan občine Dedni dol itd.

Zemeljski ostanki bo prevzet v soboto, 10. oktobra 1942, ob 9 dopoldne na farnem pokopališču v Višnji gori.

Višnja gora, Ljubljana, dne 8. oktobra 1942.

Marija vdova prof. Jarca, hči
Marija, Vojteh, Ivica, Mihaela, vnuk in vnukinje

A. Fogazzaro: 7

Palača ob jezeru

»Domnevam,« je povzel potem, »da se vam je zdelo čudno, ker me snoči niste videli.«

»Prav za prav zaradi drugih stvari...« je začel Silla, a grof mu je pretrgal besedo.

»Dobro, dobro, to me veseli. Samo osli in zločinci se ničemur ne čudijo. Gotovo vam je tajnik pojasnil v italijanščini ali nemščini, da imam navado, da grem ob desetih k počitku. Ali ni ta navada čudovita? Držim se je že petindvajset let. Kako vas je vodil oni nepridiprav od kočijaža?«

»Prav dobro.«

Grof je povabil mladeniča, naj sede, nato je sedel tudi sam in pristavil:

»Zdaj bi gotovo radi vedeli, kam sem vas privedel?«

»Seveda.«

Silla je umolknil.

»O, zelo dobro razumem vašo željo, a dovolim si, da vam ne povem ničesar do večera. Medtem pa bodite kakor prijatelj, ki prihaja, da mi podari svoje brezdelje ali pa znanstvenik, ki hoče spoznati moje knjige in izdelke mojega kuharja. Nikdar ne govorim o poslih z gostom, ki je komaj dospel. Zvečer se bova pogovorila. Upam, da se tukaj ne boste počutili tako slabo, da bi ne mogli ostati nekaj časa pri nas.«

»Ravno nasprotno,« je z navdušenjem odvrnil Silla; »vendar pa mi morate povedati...«

»O nekem presenečenju, ki ste ga našli tukaj? Da, morda sem vam to zares dolžan. Prosim vas pa, da mi o tem ne govorite do večera. Zdaj pa pojdite z menoj. Pokazati vam hočem Palačo, kakor to hišo imenujejo zabiti domačini, ki bi lahko pustili slavni moderni civilizaciji njena velika imena za prav majhne stvari. Moja hiša je školjka,« je dejal in vstal. »Da, školjka je, kjer se je rodilo mnogo mehkužcev, ki so imeli najrazličnejše čudi. Morda je prvi imel precej častihlepno čud. Lahko opazite že tukaj, kako je izdelal školjko, brez najmanjšega smisla za štednjo. Nihče izmed njegovih naslednikov ni bil epikurejec, zato je školjka kaj malo udobna. Jaz pa sem ljudomrznež, zato postaja školjka po moji krivdi vsak dan bolj črna.«

Silla si ni upal več ponoviti svojega vprašanja. Bil je kakor omamljen. Grof Cezar, neverjetno dolg in suh, z debelo glavo, pokrito s sršavimi lasmi, s strogimi očmi na olivnatem, koščenem obrazu, ki je bil gladko obrit, ga je presenetil. V njegovem globokem in nizkem glasu se je skrivala nežnost in jeza. Ta glas je zvenel vedno z neko strastnostjo in je tudi najbolj vsakdanje besede napravljal polne življenja in posebnosti. Prihajal je trepetajoč iz globine srca, iz bronastih prsi in predstavljal pravo nasprotstvo s tistimi nezanesljivimi visokimi glasovi, ki se zde, da skačejo s konca jezika.

Oblečen je bil v črn površnik, ki mu je segal do kolen, z brezobličnimi rokavi, iz katerih so gledale krasne roke. Nosil je črno samoveznico. Od ovratnika pri strajci sta se videli samo obe konici.

»Predvsem,« je dejal in pokazal na police s knjigami, »vam hočem predstaviti družbo, kjer preživim vsak dan po več ur. Je med njimi nekaj poštenih ljudi; so pa tudi ničvredneži, še več pa je tepcev, katere sem poslal kar mogoče visoko. Tam so pesniki, romanopisci in književniki. Lahko vam povem to, čeprav ste tudi vi nekoliko književnika. Saj sem povedal isto tudi vitezu d'Azegliu, ki je kljub vsem svojim muham imel toliko pameti, da se je temu smejal. Tam zgoraj je tudi mnogo teologov. Tam so beli dominikanci; izhajajo od nekega škofa iz Novare, mojega starega strica, ki je imel preveč časa na razpolago. Kar se pa tiče mojih prijateljev, upam, da se boste sami seznanili z njimi. Vsi so prav lahko dosegljivi. Zdaj pa pojdiva, da si nekoliko ogledava ostalo.«

Prijel je gosta pod roko in ga odvedel iz knjižnice.

Palača je bila zgrajena ob začetku malega zaliva, kjer se jezero .... skriva med gozdnata bregova. Njen slog je bil iz XVIII. stoletja; velo krilo je obrnjeno proti jugu, desno pa proti zahodu. Nekak balkon s petimi arkadami proti jezeru in tremi proti goram, je bil zgrajen med obema kriloma in združeval obe prvi nadstropji nad velikansko črno skalo, ki se je stegovala nad vodo. Vrtnarjevo dleto je tu pa tam načelo temno skalo, ki je morala sprejeti nase nekaj zemlje, kjer so se zdaj smehljale raznobarvne cvetlice. Desno krilo, kjer je bila knjižnica, zgrajeno morda kot poletno bivališče, se je resno zrcalilo v vodah zaliva. Nasproti, v razdalji kakih petdeset korakov, je bil samoten breg, porasel z lečevjem in gabrovino, na desni pa zelena dolinica, kjer se je jezero končalo. Za hišo so bili vinogradi in ciprese, ki so se zdeli, kot da preko nje gledajo na zeleno vodovje jezera, ki je bilo poleti, ko je sijalo nanj sonce, tako prozorno, da je bilo mogoče na njegovem dnu opazovati ne samo alge, ampak tudi senco kake ribe, ki se je kretala počasi mimo rumenkastih kamnov.

Levo krilo je bilo obrnjeno proti odprtemu jezeru. Pred njim in na vzhodni strani se dvigajo gore. Zahodno, proti dolini, pa se vidijo grički in travniki, nasajeni s topoli. Med vzhodom in jugom se jezero skriva za majhen rt, ki ga tvori visoka, rdečkasta skala, kakor da bi hotela zakriti svoj temni konec. To jezero je majhno po površini in znamenitosti, a čistihlepno in ponosno na venec gora, strastno in spremenljivo; zdaj vijoličasto, zdaj zeleno, zdaj svinčenosivo. Včasih je v smeri proti planjavi tudi modro. Tam je njegov smeh, tam prejme barvo od pordelih oblakov ob zatonu in blesti kakor en sam plamen, kadar ga v poletnem soncu grbanči veter. Ob vseh drugih straneh se dvigajo gore, pokrite z gozdovi prav do vrha, posejane s sivkastimi madeži, ki jih tvorijo velikanske skale, in z zelenimi dolinicami. Na vzhodu se ob koncu jezera začenja dolina, odkoder se postopoma dvigajo gore proti oddaljenim nazobčanim Alpam, ki se odražajo na jasnem nebu. V Dolini, nedaleč od jezera, je mala cerkvica. Tudi na nasprotni strani na robu brega se svetlika med orehi zvonik.

Za Ljudske tiskarne v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič